T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Eylül 2020

www.balioglu.net

İÇERİK

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU **1**

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU **21**

www.balioglu.net

www.balioglu.net

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 5
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 7
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 9
7. DENETİM BULGULARI 9
8. EKLER 19

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2019 Yılı Sonu itibariyle Akademik Personel Sayısı 1
Tablo 2: 2019 Yılı Sonu İtibariyle İdari Personel Sayısı 2
Tablo 3: Çalıştıkları Pozisyona Göre İşçilerin Dağılımı 2
Tablo 4: 2019 Yılı Bütçe Gideri Ödenek - Harcama Tablosu 3
Tablo 5: 2019 Yılı Bütçe Geliri Tahmin ve Gerçekleşme Tablosu 3
Tablo 6: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Ödenek ve Harcama Miktarı 4

www.balioglu.net

KISALTMALAR

KBS: Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi

KDV : Katma Değer Vergisi

MOSİP: SGK Merkezi Tahsilat Sistemi

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

TKYS: Taşınır Kayıt Yönetim Sistemi

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Maddi Duran Varlıkların Ömrünü Uzatan Tadilat İşlerine İlişkin Tutarların Maliyetlerine Eklenmek Yerine Giderler Hesabına Kaydedilmesi

2. Kamu İdaresinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Olan Ek Karşılık Prim Borçları ile Faturaya Dayalı Borçlarının Mali Tablolarda Yer Almaması

3. Proje Özel Hesabındaki Dövizler İçin Ay Sonlarında Değerleme Yapılmaması

4. İcra Süreci Başlatılmış Üniversite Alacaklarının Muhasebe Sisteminde Yer Almaması

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Taşınır İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yapılmaması

2. Erasmus+ Programı Kapsamında Alınan Kurumsal Destek Tutarlarından Harcanmayan Kısımların Gelir Hesabına ve/veya Emanet Hesabına Kaydedilmemesi

3. Üniversite Yerleşkesinde Kurulan İrtifak Hakkında Mevzuata Aykırılıklar Bulunması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi 11.07.1992 tarih ve 21281 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 3837 Sayılı Kanunun 25'inci ve 28.03.1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilat Kanununa eklenen Ek-17 maddesiyle kurulmuştur.

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli "II sayılı Cetvel" de yer alan bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, Yükseköğretim Kuruluna bağlı özel bütçeli bir kuruluştur. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 12'inci maddesinde yer alan üniversitelere ait görevleri yapmaktan sorumludur.

1.2.Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2019 yılı itibariyle 3 enstitü, 13 fakülte, 3 yüksekokul, 9 meslek yüksekokulu ve 1 konservatuvar ile beraber Üniversite toplam 29 eğitim birimine ulaşmıştır. Bunların yanı sıra; 1 araştırma ve uygulama hastanesi ve 23 araştırma ve uygulama merkezi de faal haldedir. Üniversitenin Rektörlük idari yapısında ise 8 daire başkanlığı ve Üniversite Genel Sekreterliği bünyesinde ise 5 adet koordinatörlük bulunmaktadır. 2019 yıl sonu itibariyle toplam öğrenci sayısı 24.510'dur. Toplam 24.510 öğrencinin 21.661 tanesi I. Öğretim, 2.849 tanesi de II. Öğretimde okumaktadır.

Tabloda 1'de akademik personele ait bilgiler yer almaktadır. Buna göre toplam 1.642 kadronun 1.180'i dolu 462'si boştur. Mevcut dolu kadroların tamamı "tam zamanlı" olarak hizmet vermektedir. 2019 yılında toplam 1.180 akademik personelin %13'ü profesör, % 0.8'u doçent, % 23'ü ise doktora öğretim üyesi kadrolarında yer almaktadır.

Tablo 1: 2019 Yılı Sonu itibariyle Akademik Personel Sayısı

Ünvan	Kadroların Doluluk Oranına Göre			Kadroların İstihdam Şekline Göre	
	Dolu	Boş	Toplam	Tam Zamanlı	Yarı Zamanlı
Profesör	157	28	185	157	-
Doçent	97	117	214	97	-
Dr. Öğr. Üyesi	280	145	425	280	-
Öğretim Görevlisi	204	90	294	204	-
Araştırma Görevlisi	442	82	524	442	-
TOPLAM	**1.180**	**462**	**1642**	**1180**	**-**

www.balioglu.net

Tablo 2'de idari personele ilişkin bilgiler yer almaktadır. Buna göre toplam 1.339 kadronun 780'i dolu kalan 559'u ise boştur. Dolu kadroların % 49'una karşılık gelen 384 kadro genel idare hizmetler sınıfına, kalan 396 kadro ise diğer sınıflara dağılmıştır. Boş kadroların ise % 50'sine karşılık gelen 280 kadro Genel İdare Hizmetlerine, kalan 279 kadro ise diğer hizmet sınıflarına aittir.

Tablo 2: 2019 Yılı Sonu İtibariyle İdari Personel Sayısı

	Dolu	**Boş**	**Toplam**
Genel İdari Hizmetler	384	280	664
Sağlık Hizmetleri Sınıfı	250	171	421
Teknik Hizmetleri Sınıfı	75	57	132
Eğitim ve Öğr. Hizmetleri Sınıfı	0	0	0
Avukatlık Hizmetleri Sınıfı	2	2	4
Din Hizmetleri Sınıfı	0	2	2
Yardımcı Hizmetli	69	47	116
Toplam	**780**	**559**	**1.339**

www.balioglu.net

Tablo 3'de Üniversitede istihdam edilen işçilerin dağılımı görülmektedir. Kurumda vizesiz işçi çalıştırılmamaktadır. Sürekli işçilerin bir kısmı Hastanede döner sermayeye bağlı olarak bir kısmı da İdari ve Mali İşler Başkanlığı altında çalışmaktadır.

Tablo 3: Çalıştıkları Pozisyona Göre İşçilerin Dağılımı

	Dolu	**Boş**	**Toplam**
Sürekli İşçiler	871	4	875
Vizeli Geçici İşçiler (adam/ay)	0	0	0
Toplam	**871**	**4**	**875**

1.3. Mali Yapı

Üniversitede özel bütçe işlemleri Strateji Daire Başkanlığı tarafından yürütülmekte, döner sermaye işlemleri Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü ve Döner Sermaye Saymanlık Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Bu bağlamda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 538 ve 539'uncu maddelerinde sayılan ve üniversite tarafından düzenlenen mali tablolardan; 2019 yılı bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin özet bilgiler aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 4: 2019 Yılı Bütçe Gideri Ödenek - Harcama Tablosu

	Başlangıç Ödeneği	Toplam Ödenek	Gider Toplamı	Gerçek. Oranı
Bütçe Giderleri Toplamı	254.543.000	278.430.332,97	257.630.461,10	% 92,52

www.balioglu.net

Üniversitenin 2019 yılı bütçe başlangıç ödeneği 254.543.000 TL'dir. Yıl içinde toplam 27.910.638,97 TL ekleme yapılarak bu ödenek 282.453.638,97 TL'ye çıkarılmıştır. 2019 yılı bütçe gider gerçekleşmesi 257.630.461,10 TL olmuştur. Bu durumda 2019 bütçe gider gerçekleşme oranı % 92,52 olmuştur.

Tablo 5: 2019 Yılı Bütçe Geliri Tahmin ve Gerçekleşme Tablosu

	Bütçe Tahmini	Gerçekleşme	Gerçek. Oranı
Bütçe Gelirleri Toplamı	254.543.000	276.586.325,44	%108,66

Özel Bütçede 2019 yılı için 254.543.000 TL gelir tahmini yapılmıştır. Bütçe uygulama sonucunda 276.586.325,44 TL gelir elde edilerek bütçe ile tahmin edilen tutarın üstüne çıkılmıştır. 2019 yılı gelir gerçekleşme oranı %108,66 olmuştur.

Tablo 6: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Ödenek ve Harcama Miktarı

Ekonomik Sınıflandırma	31.12.2019 Tarihi İtibariyle		
	Kullanılabilir Ödenek	Harcanan	Harcama Oranı (%)
Personel Giderleri	177.398.544	174.256.543	98,23%
Sgk Devlet Primi Gid.	28.344.000	28.244.119	99,64%
Mal ve Hizmet Alım Gid.	22.458.470	20.845.947	92,81%
Cari Transferler	9.315.302	8.458.332	90,80%
Sermaye Giderleri	40.923.076	25.805.518	63,05%
Sermaye Transferleri	0	0	0
TOPLAM	**278.430.392**	**257.630.46**	**92,52%**

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesinin mali yıl uygulama sonuçları ve muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne göre yapılmaktadır. Bu bağlamda bütçe uygulama sonuçlarını göstermek üzere anılan Yönetmeliğin 539'uncu maddesinde sayılan mali tablolar düzenlenmektedir.

Muhasebe işlemlerinde tahakkuk esaslı devlet muhasebe sistemini uygulamaktadır. Kurum bütçesinin hesapları teşkilat yapısında Genel Sekreterlik Birimi altında yer alan Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından tutulmaktadır.

Üniversitenin bütçesi Strateji Geliştirme Dairesinin alt birimi olan Bütçe ve Performans Programı Birimi tarafından hazırlanmaktadır. Birim, Maliye Bakanlığının e-bütçe sistemi ile bütçe işlemlerini yürütüp, harcamaları takip etmektedir. Üniversitenin harcama takibi Analitik Bütçe Programı ile de yapılmaktadır. Bütçe bir yıllık kaynak, kullanım tahminleri ile gerçekleşmelerinden oluşmaktadır.

Özel Bütçe muhasebe işlemleri ise; Üniversitelerin, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idaresi olması nedeniyle Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin de bir gereği olarak tahakkuk esaslı muhasebe sistemi uygulanarak yine aynı Dairenin bünyesindeki Muhasebe Kesin Hesap ve Raporlama biriminde Hazine ve Maliye Bakanlığınca Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Projesi çerçevesinde TÜBİTAK yazılım desteğiyle oluşturulan Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Taşınır malların giriş ve çıkışlarına ilişkin kayıtlar KBHS programı üzerinden TKYS

www.balioglu.net

sistemi ile yapılmaktadır. Konsolide Görevlisi harcama birimlerinden gelen Taşınır Yönetim Hesaplarına istinaden Üniversite Taşınır Kesin Hesap Cetveli ve Taşınır Kesin Hesap İcmal Cetvelini hazırlayarak Sayıştay Başkanlığına göndermektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş Veriler Defteri.
- Geçici ve Kesin Mizan.
- Bilanço.
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu,
- Bütçe Gelirleri Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu,
- Faaliyet Sonuçları Tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

www.balioglu.net

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak

yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

www.balioglu.net

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesinde iç kontrol sistemi çalışmalarına 2009 yılı itibari ile başlanmış, aynı yıl İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu ve birim bazında iç kontrol sürecinde yer alacak personel için iç kontrol birim temsilcilikleri oluşturulmuştur.

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesinde iç kontrol çalışmaları sadece finansal işlemler, raporlama, el kitapları ve talimat metinlerinden oluşan, bürokratik işlemleri artıran bir süreç olarak algılanmaması ve kurumda yer alan her kademedeki bütün çalışanlar iç kontrolün bir parçası ve uygulamasından tüm personel sorumlu olduğu için iç kontrol çalışmalarının sistematik bir kapsamda yürütülmesi ve bu çalışmaların sürekliliğinin sağlanması amacıyla üniversite personeline çok sayıda seminer ve eğitim düzenlemiştir. 2012 yılı itibariyle İç Kontrol İzleme ve yönlendirme Kurulu revize edilmiş ve idare risk koordinatörü belirlenmiştir.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğinde yer alan iç kontrol sistemi bileşenlerinin standartları ve şartları süregelen süreçte üniversite birimlerinde işletilmiştir. Bu kapsamda İç kontrol sisteminin temel bileşeni olan kontrol ortamı bileşeninde;

www.balioglu.net

- Kontrol ortamı bileşeninin standartları üniversitede büyük ölçüde tamamlanmıştır.
- Vatandaşa doğrudan sunulan hizmetlerle ilgili süre ve yöntem konusunda standart geliştirilerek birimler bazında hizmet envanteri çıkarılmıştır.
- Birimlerde çalışanların ve hizmet alanların dilek ve sorunlarını dile getirebilecekleri mekanizmalar kurulmuştur.
- Üniversite misyonu ve vizyonu yazı olarak belirlenip, tüm personele duyurulmuştur.
- Çalışanların görev tanımları yapılarak ilgili kişiye tebliğ edilmiştir.
- Birim bazlı hassas görevler belirlenmiş ve sorumlu kişilere tebliğ edilmiştir.
- İş akış süreçleri ve bu süreçlerde yer alan onay mercileri belirlenmiştir.

Risk değerlendirme bileşeninde;

- Risk strateji belgesi hazırlanarak üst yönetimin onayına sunulmuş ve üst yönetimin onayından sonra üniversitemiz tüm personeline duyurularak bilgilendirme yapılmıştır. Üniversite stratejik planına bağlı olarak stratejik riskler ve birim riskleri hazırlanmıştır. Risk yönetimi süreci yılda iki defa risklerin durumunun izlenmesi, yeni risklerin ortaya çıkıp çıkmadığı ve risklere verilen kontrol faaliyetlerinin ne durumda olduğunu anlamaya yönelik çalışmalarla devam etmektedir.

Ayrıca risklerin etki ve olasılıkları belirlenerek önem derecesine göre önceliklendirilmiştir.

- Üniversitede yürütülen faaliyetlerin stratejik plan ve performans programında yer alan amaç ve hedeflerle uyumlu olarak gerçekleştirildiği görülmüştür.

- Performans programı ve performans esaslı bütçeleme uygulama kültürü kurum düzeyinde yerleşmiştir.

Kontrol faaliyetleri bileşeninde;

- Birimlerde görev ayrılığı ilkesi uygulanmakta ve hiyerarşik kontroller düzenli olarak yapılmıştır.

- Birimlerde risk değerlendirme sürecine göre kontrol faaliyetleri de yılda iki kere gözden geçirilerek gerçekleştirilen toplantılarda kontrol faaliyetlerinin riskleri ortadan kaldırmada etkili olup olmadığı tartışılmıştır.

- Ayrıca birimlerde elektronik belge yönetim sisteminin kullanılması ile vekâlet sistemi etkin olarak kullanılmıştır.

Bilgi ve iletişim bileşeninde;

- Üniversite çalışanlarının ve öğrencilerinin dilek ve şikâyetlerini dile getirebilecekleri sistem oluşturulmuş olup, çalışanlar ve öğrencilerden gelen dilek ve şikâyetler aylık olarak düzenlenen toplantılarda değerlendirilerek çözüm yolları üretilmiştir.

- Üniversite personeli, öğrencileri ve hizmet alanlarla arasında iletişimi sağlamaya yönelik yatay ve dikey iletişim mekanizmaları oluşturularak insanların birbirleriyle iletişim içinde olması için olanaklar sağlanmıştır. Bu kapsamda birimlerde iş ve işlemlerin iletişimi, kaydı, sınıflandırılması ve arşivlenmesinde elektronik belge yönetim sistemi kullanılmıştır.

- İş ve işlemlerin kaydedilmesi ve verilerin saklanması Arşiv Yönetmeliğine uygun bir biçimde yapılmıştır.

- Üniversitede hazırlanan raporlar hesap verilebilirliğin ve şeffaflığın sağlanması adına kamuoyu ile paylaşılmıştır.

İzleme bileşeninde;

- Gerçekleştirilen birim ziyaretlerinde iç kontrol soru formu tüm birimlere gidilerek sorulmuş, böylece birimlerle Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı arasında bağ güçlendirilmiş, yapılan çalışmalar daha çok gerçeği yansıtmış olup birim personeline iç kontrol sistemi ilgili bilgiler

www.balioglu.net

aktarılmıştır.

• İç denetim birimi ile birimler arasında iç kontrol sistemi ile ilgili iletişim sağlanmaya başlanmış, iç denetim birimi tarafından üniversitemiz bazı birimlerinde iç kontrol faaliyetleri süreç uygunluk denetimi gerçekleştirilmiştir.

İç kontrol çalışmaları tüm birimlerin katılımıyla, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı koordinasyonunda yürütülmektedir. Bu çalışmalar sonucunda üniversite mevcut durumu ile 5018 sayılı kanun ve ilgili diğer mevzuatta öngörülen iç kontrol sistemini karşılaştıran ve eksiklikleri ortaya koyan iç kontrol sistemi raporu ve bu rapor kapsamında düzenlenen İç Kontrol Standartları Eylem Planı Taslağı tüm birimlerimin katılımıyla hazırlanmış, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna sunulmuştur. İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu tarafından uygun görülen taslak çalışmaya nihai hali verilerek İç Kontrol Standartları Eylem Planı yürürlüğe girmiş ve Hazine ve Maliye Bakanlığının sistemine yüklenmiştir.

2019 yılı İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında iç kontrol sistemi ile ilgili eksik görülen hususları gidermek ve bütünü ile bitmeyen eylemlerin tamamlanması için 7 adet eylem belirlenmiş olup, 2019 yılı içerisinde eylemlerin gerçekleşmesi yönünde çalışmalar yapılmıştır.

www.balioglu.net

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Maddi Duran Varlıkların Ömrünü Uzatan Tadilat İşlerine İlişkin Tutarların Maliyetlerine Eklenmek Yerine Giderler Hesabına Kaydedilmesi

Üniversitenin envanterinde kayıtlı binalar ve diğer maddi duran varlıklara ömrünü

uzatıcı tadilat işleri ile değerlerini artırıcı yapım işleri bedelinin duran varlıkların maliyetlerine eklenmesi gerekirken 630-Giderler hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 170/b-1 maddelerine göre; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran her türlü maliyet, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilmesi ve amortisman hesaplamasında dikkate alınması gerekmektedir. 47 Sıra Nolu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği hükümlerine göre duran varlıklara yapılan 34.000 TL'yi aşan harcamalar değer artırıcı kabul edilmekte, değer arttırıcı işlemlerin duran varlığın maliyet bedeline eklenmesi ve yıl sonunda toplam tutar üzerinden aynı şekilde amortisman ayrılması öngörülmektedir.

Yapı İşleri Daire Başkanlığından alınan yazıda; Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi 2019 yılı işlemlerinde Üniversitenin var olan taşınmazlarına yapılan tadilat, onarım vb. işlerine ait maddi duran varlıkların değerini ve kullanım ömrünü artırıcı 5.011.270,95 TL harcama yapıldığı belirtilmiştir. Ancak bu harcamaların tamamının 630-Giderler hesabına kaydedildiği görülmüştür.

www.balioglu.net

Yukarıda yer alan mevzuat gereği bu harcamalardan maddi duran varlığın değerini artırıcı, ömrünü uzatıcı ya da verimini artıran limit üzerindeki her türlü harcamanın ilgili varlık hesaplarına borç olarak kaydedilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 2: Kamu İdaresinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Olan Ek Karşılık Prim Borçları ile Faturaya Dayalı Borçlarının Mali Tablolarda Yer Almaması

Üniversitenin, Sosyal Güvenlik Kurumunca ödenen ve faturalı alacaklar olarak tabir edilen emekli ikramiyesi, ölüm yardımı, makam/temsil/görev tazminatları diğer ödemelerden kaynaklanan SGK borçları olduğu anlaşılmıştır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun Geçici 4'üncü maddesinin birinci, dördüncü ve sekizinci fıkraları gereğince faturalı alacaklar olarak tabir edilen, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun 89, Ek 4, Ek 68, ve Ek 71'inci maddelerinde düzenlenen emekli ikramiyesi, emekli/adi malullük/vazife malullüğü aylığı alanların ölümü halinde ödenen ölüm yardımı, emekli veya yetimlerine ödenen makam/temsil/görev tazminatları ve diğer ödemelerden kaynaklanan alacakların takip ve tahsil işlemleri Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından gerçekleştirilmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumu

(SGK) tarafından yayımlanan 09.12.2013 tarih ve 73616264 sayılı Ek Karşılık Primi ve Faturalı Alacaklara ilişkin Genel Yazı'da; faturalı alacakların Kurumca ilgilisine ödendiği tarihte ilgili kamu idarelerine borç tahakkuk ettirilerek Mali Otomasyon Sistemi Projesi (MOSİP) ile görüntüleneceği, kamu idarelerince her ay bir önceki aya ait borç olup olmadığının sistem üzerinden sorgulanarak borç bulunması halinde, ödemenin yapıldığı tarihi izleyen iki ay içerisinde anlaşmalı bankalara ödeneceği, süresinde ödenmeyen faturalı alacaklar ile ilgili 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre gecikme faizi uygulanacağı belirtilmiştir.

MOSİP Bilgi Sisteminde bulunan verilerine göre Üniversitenin 2019 yılı sonu itibariyle tahakkuk etmiş 14.134.973,58 TL tutarında faturalı SGK borcu bulunmaktadır. Bu tutarın 7.206.168,36 TL'lik kısmının 2015-2018 yıllarına ait olduğu anlaşılmaktadır. Kamu İdaresinin SGK'ya borçlarını zamanında ödeyememesinin temel sebebi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile İdarenin ilgili bütçe tertiplerine yeterli ödenek konmamasıdır. Dolayısıyla bütçe uygulamalarının sonucu olarak Kamu İdaresi, ödenek verildikçe başka bir kamu idaresine borçlarını gecikme cezasıyla birlikte ödemek zorunda kalabilmektedir. Kamu İdaresinin ödeyeceği yükümlülükleri olmasına rağmen bu bilgilerin faaliyet raporlarına ve mali tablolara yansımaması diğer bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

www.balioglu.net

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde vadesi geçmiş, ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler için 368 ve 468 Hesapları, bu hesapların kullanılamaması halinde ise 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabının kullanılmasına cevaz veren hükümler bulunmakta olup Kamu İdaresinin bu hesaplara herhangi bir kayıt yapmadığı görülmüştür.

Üniversitenin ilgili mali yılına ait ve gelecek yıllarda ödemekle yükümlü olduğu borçlarıyla ilgili bilgilerin mali tablolarda yer almasının sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Proje Özel Hesabındaki Dövizler İçin Ay Sonlarında Değerleme Yapılmaması

Üniversitenin 104 Proje Özel Hesabında izlenen Avrupa Birliği hibeleri için ay sonu döviz değerleme işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşların Kaynaklarından Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmeliğin "*Proje karşılığı hibelerin muhasebeleştirilmesi*'' başlıklı 8'inci maddesinin (d)

bendinde; "A*y sonlarında döviz mevcudunun Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının ay sonu döviz satış kuru üzerinden değerlemesi sonucunda; kur artışından doğan farklar, 104-Proje Özel Hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak; kur azalışından doğan farklar ise 630-Giderler Hesabına borç, 104-Proje Özel Hesabına alacak kaydedilir*." denilmektedir.

Üniversitenin 104 Proje Özel Hesabının yılsonu itibariyle bakiyesi 194.209,45 Euro ve 1.946,44 Dolar'dır. Söz konusu tutarlar ilgili dönem resmi döviz kuru (6,6741 TL ve 5,9507 TL) ile güncellenerek 1.307.755,97 TL olarak kurum mizanında yer alması gerekmektedir. Yapılan incelemede ise 104 hesabının yılsonu bakiyesinin 506.579,23 TL olduğu görülmüştür. Dolayısıyla 801.176,74 TL tutarında eksik kayıt yapılmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükmü ve açıklamalar gereğince, 104 Proje Özel Hesabındaki dövizler için ay sonlarında değerleme işlemi yapılmaması sonucunda söz konusu hesabın güncel bakiyesi ile ortaya çıkan farka göre 600 Gelirler Hesabı ya da 630 Giderler Hesabı itibariyle kurum mali tablolarında hataya neden olunduğu düşünülmektedir.

BULGU 4: İcra Süreci Başlatılmış Üniversite Alacaklarının Muhasebe Sisteminde Yer Almaması

Takipli alacak haline gelmiş ve icra süreci başlatılmış Üniversite alacaklarının Muhasebe sistemine kaydedilmediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı başlıklı 54'üncü maddesinde; gelirlerden takipli alacaklar hesabının, tahakkuk ettirilen teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, diğer gelirler ve sermaye gelirlerinden ortaya çıkan alacaklardan takibe alınan tutarlar ve bunlardan yapılan tahsilatlar için kullanılacağı belirtilmiştir. Hesabın işleyişi başlıklı 56'ncı maddesinde ise takibe alınan alacakların bu hesaba borç, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına alacak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır. 140 Kişilerden alacaklar hesabı başlıklı 82'nci maddesinde ise **"***Kişilerden alacaklar hesabı, kamu idarelerinin faaliyet alacakları ve kurum alacakları dışında kalan ve kamu idarelerince tespit edilen kamu zararından doğan alacaklar ile diğer alacakların izlenmesi için kullanılır.*" denilmektedir.

Yapılan incelemede, İdarenin vadesinde ödenmediğinden dolayı tahsil edilemeyen ve Hukuk Müşavirliğince icra işlemleri başlatılan 1.605,47 TL tutarındaki kira alacağının, 128.392,00 TL ilgili banka ile yapılan protokolden doğan alacağının 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında ve çıkan yangına istinaden tazminat olarak kusurlu bulunan firmadan olan 1.425.976,91 TL alacağının 140 Kişilerden alacaklar hesabına kayıt yapılamadığı, dolayısıyla

www.balioglu.net

muhasebe sisteminde böyle bir alacağın yer almadığı tespit edilmiştir.

Üniversitenin tahsil edilemeyen ve bu sebeple de icra süreci başlatılan alacaklarının ilgisine göre 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında ve 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında takip edilmesinin gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Taşınır İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yapılmaması

Taşınır işlemlerine ilişkin olarak kayıtlar, harcama birimleri ve bazı ambarlarda yapılan incelemeler sonucunda Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine aykırı uygulamaların yapıldığı tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinde; harcama yetkililerinin taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan ve taşınır yönetim hesabını ilgili mercilere göndermekten sorumlu olduğu ifade edilmiştir. Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri" başlıklı 6'ncı maddesinde de taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin görev ve sorumlulukları ayrıntılı şekilde izah edilmiştir. Yukarıda belirtildiği üzere harcama yetkilileri, taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri taşınır işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve yürütülmesinde ortak sorumludurlar. Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 36'ncı maddesinde giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verilmesi gerektiği, Yönetmeliğin 30'uncu maddesinde kullanılan tüketim malzemesi çıkışlarının en geç üç ay içinde yapılması gerektiği, 32'nci maddesinde ise kamu idarelerine ait taşınırların, taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılmalarında, yıl sonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayım kurulu tarafından sayımın yapılması gerektiği açıkça izah edilmiştir.

Taşınır işlemlerine ait kayıtlar, harcama birimleri ve ambarlarda yapılan incelemelerde;

- Taşınır sisteminde ambarda gözüken malzemelerinin fiilen ambarda olmadığı, özellikle tüketim malzemelerinin sistemden çıkışı yapılmadan verildiği, daha sonra toplu olarak çıkış yapıldığı,
- Taşınır sisteminde kayıtlı olmayan Temizlik firmasına ait malzemeler bulunduğu,

www.balioglu.net

- Bazı taşınırların "markasız" olarak kaydedildiği ve ayrıntılı bilgilerinin sistemde yer almadığı
- Dayanıklı taşınırların numaralandırma işleminin tamamlanmadığı,
- Taşınır kayıt yetkilisi değişikliğinde sayım yapılmadan devir yapıldığı yılsonu sayımlarının fiili olarak değil kaydi değerler üzerinden yapıldığı, görülmüştür.

Kayıtlarda birçok birim ambarında bilgisayar, ekran, koltuk mobilya vs malzeme görünmektedir. Üniversite birimlerinde yer alan ve çeşitli nedenler ile kullanılmasına ihtiyaç duyulmayan taşınırlar, hangi birimde ise o biriminde saklanmakta ancak sistemde zimmetlerin yapılmamasından dolayı diğer birimler bu malzemelerin ihtiyaç fazlası olup olmadığını bilmemekte dolayısıyla aslında üniversite genelinde boşta bulunan bir malzeme olmasına rağmen diğer birimlerin ihtiyacı doğrultusunda alım yapılabilmekte olup söz konusu durum kaynakların etkin ve verimli olarak kullanılmasını engellemektedir. Ayrıca fiili durumun kayıtlara yansıtılması, gerçekte malzemeyi kullanan kişilere zimmet ile teslim yapılması ve kişilerin kullanımında olmayan taşınırlarda sorumluluklarının da olmayacağından hareketle belgelerin yeniden düzenlenmesi için çalışma yapılması gerekmektedir.

www.balioglu.net

Yukarıda belirtilen eksiklikler, Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Kurumda ilgili taşınır mevzuat hükümlerinin tam olarak uygulanmaması taşınırların takibi ve muhafazasını engellemekte olup bulgu konusu eksikliklerin giderilerek taşınır sisteminin daha etkin hale getirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 2: Erasmus+ Programı Kapsamında Alınan Kurumsal Destek Tutarlarından Harcanmayan Kısımların Gelir Hesabına ve/veya Emanet Hesabına Kaydedilmemesi

Erasmus+ öğrenci ve personel değişim programı kapsamında Avrupa Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı tarafından verilen hibe tutarlarından harcanmayan ve iade edilmeyen kısım ile kurumsal destek tutarlarından kullanılmayan kısımların gelir hesabına ve/veya emanet hesabına alınmadığı anlaşılmıştır.

Avrupa Birliği Ve Uluslararası Kuruluşların Kaynaklarından Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmeliğin "Projeden Kalan Tutarlar" başlıklı 10'uncu maddesinde aynen; "*Proje yürütücüsü tarafından projenin tamamlandığının muhasebe birimine bildirilmesi üzerine, özel hesapta kalan tutarlardan proje sözleşmesi gereğince iade edilmesi gerekenler iade edildikten sonra, kalan tutarlar ilgili muhasebe birimince bütçeye gelir kaydedilir. Ancak; bu kapsamda*

hazırlanan veya hazırlanacak yeni projeler varsa, üst yöneticinin onayıyla, bu projelerin hazırlık aşamasında yapılması gerekli giderler ile onaylanmış ancak hibe ödemesi gecikmiş projelerin hibe ödemesi yapılıncaya kadar gerçekleşen giderleri karşılamak üzere, artan tutarlar bütçeye gelir yazılmayarak, 333- Emanetler Hesabının altında açılacak bir yardımcı hesapta tutulabilir. Onaylanmış ancak hibe ödemesi gecikmiş olan projeler için kullanılan tutarlar, hibe ödemesi yapıldığında en geç 10 gün içerisinde emanetler hesabına iade edilir." denilmektedir.

Buna göre Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Erasmus+ Programı proje yürütücüsü tarafından projenin tamamlandığının muhasebe birimine bildirilmesi ve muhasebe birimi tarafından iade edilmeyen tutarların bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir. Ancak üst yöneticinin onayıyla, hazırlanacak yeni projelerin hazırlık aşamasında yapılması gerekli olan giderlerin karşılanması amacıyla gerekli tutarlar bütçeye gelir yazılmayarak 333 Emanetler hesabının altında açılacak yardımcı hesapta tutulabilecektir.

Üniversite tarafından yıllar itibariyle alınan kurumsal destek hibe tutarlarından 2015 yılı Projesinden 8,37 Euro, 2016 yılı Projesinden 10.653,46 Euro ve 2017 yılı Projesinden 132,59 Euro olmak üzere toplam 10.794,42 Euro harcanmamıştır. Bu tutarda harcanmayan hibenin bütçeye gelir kaydedilmediği veya üst yöneticinin onayıyla, hazırlanan veya hazırlanacak projelerde kullanılmadığı görülmüştür.

www.balioglu.net

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine uygun olarak, Avrupa Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı tarafından verilen hibe tutarlarından harcanmayan ve iade edilmeyen kısım ile kurumsal destek tutarlarından kullanılmayan kısımların Kurum bütçesi gelir hesabına ve/veya emanet hesabına alınmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 3: Üniversite Yerleşkesinde Kurulan İrtifak Hakkında Mevzuata Aykırılıklar Bulunması

Üniversite tarafından, mülkiyeti üniversiteye ait arazi üzerinde İhale yoluyla irtifakı hakkı tesis edildiği görülmüştür.

Söz konusu ihalenin 2886 sayılı Kanunun 51/g bendi kapsamında pazarlık usulü ile yapıldığı ve Üniversite tarafından Yükseköğretim Kurumu Başkanlığına konunun incelenmesi için müracaat edildiği anlaşılmıştır. YÖK Denetleme Kurulunca söz konusu ihale işlemi incelendikten sonra düzenlenen raporda belirtilen hatalı ve kusurlu işlemler gerekçe gösterilerek sözleşmenin fesih edildiği görülmüştür.

Sözleşme feshinden sonra, İdare tarafından bu kez "İrtifak Hakkının Terkini ve irtifak hakkı kapsamında yapılan tüm yapı ve tesislerin sağlam ve işler durumda Üniversiteye teslim edilmesi" amacıyla Hatay 4. Asliye Hukuk Mahkemesinde 2016/361 Esas sayı ile dava açıldığı ve neticede, Mahkemenin 2016/361 Esas ve 2019/280 Karar saylı kararıyla davanın reddedildiği görülmüştür. Mahkeme kararında, söz konusu irtifak hakkı tesis işleminin pazarlık usulü ile ihale edilmesi, mevzuata uygun bulunmuştur.

Rektörlük tarafından Antakya Belediye Başkanlığına yazılan 27.12.2016 tarih ve E.18488 sayılı yazıda, ilgili binaların ruhsat başvuruları için, Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı tarafından onaylı proje sunulup sunulmadığı sorulmuştur. Antakya Belediye Başkanlığının 27.12.2016 tarih ve 8179 sayılı cevap yazısında, Rektörlük yazısında, 112 ada 71-74-75 nolu parseller, 101 ada 28 nolu parsel ve 112 ada 23 nolu parsel ile ilgili olarak Ruhsat başvurusu yapıldığı, ancak, proje onayının yapılabilmesi için gerekli evrakların sunulmadığından dolayı projelerin onaylanamadığı ve ruhsat işlemlerinin tamamlanamadığı, 1934 ada 4 nolu parsel üzerine inşa edilecek yapı ile ilgili başvuru yapılmadığı ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Söz konusu yazışmalardan anlaşılacağı üzere, Antakya Belediyesinden inşaat izni alınmadan, Yurt Binası, Alış Veriş Merkezi (AVM) Binası, Veteriner Fakültesi Hayvan Kliniği Binası ve Merkez Kampüs Otel Binası yapılmıştır. Bu binaların ruhsatsız şekilde yapıldığı anılan yazışma ile sabittir. Yapı ruhsatı alınmadan inşa edilen bu binalar için 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Geçici 16. Maddesine istinaden, sonradan "yapı kayıt belgesi" alındığı görülmüştür. "yapı kayıt belgesi" alınan binalardan, Kız öğrenci yurdu aktif olarak kullanılmakta olup diğer binalar ihtilaftan dolayı boş olarak beklemektedir. Yine sözleşme kapsamında, hak lehtarı tarafından yapılması taahhüt edilen ve fakat henüz inşaatına başlanılmayan bir bina kalmış olup bu binanın Hastane oteli olarak inşa edilmesi gerekmektedir.

Sözleşme eki Özel Teknik Şartnamenin "Genel Hususlar" başlıklı bölümün ikinci paragrafında; "*Tüm uygulama projeleri, sıhhi tesisatı, elektrik tesisatı, betonarme statik, iklimlendirme, ısı yalıtım, yangın söndürme, tüm detay projeleri, peyzaj ve gerekli diğer projeler tam ve eksiksiz olarak, teknik şartnameleri, mahal listeleri ve diğer ekleri ile birlikte hak lehtarı tarafından hazırlatılacak, proje müelliflerine onaylatılacak ve proje müelliflerince onaylandıktan sonra Üniversitemiz Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığınca da incelenip, onaylanacaktır. Onaylanan projeler, Hak lehtarı tarafından meslek disiplinlerine ait odalara onaylattırılarak Belediyeden ruhsat işlemleri tamamlattırılacaktır. Ayrıca inşaatın*

tamamlanmasından sonra Hak lehtarı yapı kullanma ruhsatı alacaktır." denilmektedir.

Yukarıda isimleri sayılan binaların inşaatına başlanılmadan, inşaat aşamasında ve inşaatın bitiminde yukarıda yer alan Şartname hükmü ile sözleşme hükümleri uyarınca, yapılara ilişkin projelerin onay işlemleri ve ruhsat işlemlerinin hak lehtarı tarafından yerine getirilmesi gerekirken bunun yapılmadığı, Antakya Belediyesinden gerekli izin ve belgelerin, hak lehtarı tarafından alınmadığı, sözleşme gereğince yapılması gereken bir binanın ise hiç yapılmadığı, yüklenicinin birçok kez uyarılmasına rağmen sözleşmeye aykırılıkların giderilmediği, sözleşmenin esaslı unsurlarından olan yapılacak inşaatlara ilişkin onaylı projelerin idareye hiç sunulmadığı, idarece fen ve sanat kurallarına aykırı kusurlu ve hatalı imalatların tespit edildiği, yer tesliminin yapılmadığı, yüklenici tarafından sözleşmenin birçok hükmünün ihlal edildiği, edimlerin ifasında hatalı davranıldığı veya ifa edilmediği, hususları anlaşılmış olup, dolayısıyla sözleşmenin feshine neden olunacak ağır kusurların işlendiği sabittir.

Sonuç olarak; Mahkeme kararına göre sözleşme halen geçerli olduğundan ve konu bir üst mahkemede dava süreci devam ettiğinden dolayı, Sözleşme ve irtifak hakkı kapsamında hak lehtarı tarafından yapılan binaların işletilmesi ve semerelerinin paylaşımında; İdare ile hak lehtarı arasında düzenlenen sözleşmede yazılı kuralların uygulanması gerekmekte is de, Açılan dava ile ilgili olarak yargı kararının kesinleşmesinden sonra bu karara göre hareket edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

8. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Haklar Hesabına Ait Alımların Doğrudan Giderleştirilmesi	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	
Üniversite Tarafından Kiraya Verilen Taşınmazların Kayıtlı Değerleriyle İlgili Nazım Hesaplarda İzlenmemesi.	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	

www.balioglu.net

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

www.balioglu.net

İÇİNDEKİLER

1. **KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 21**
2. **KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 24**
3. **SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 24**
4. **DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 25**
5. **DENETİM GÖRÜŞÜ 25**
6. **DENETİM BULGULARI 25**
7. **EKLER 37**

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Ödenek ve Harcama Miktarları 23
Tablo 2: Bütçe Gelirleri Uygulama Sonuçları..... 23

www.balioglu.net

KISALTMALAR

DMİS : Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi

HBYS: Hastane Bilgi Yönetim Sistemi

SGK : Sosyal Güvenlik Kurumu

SUT : Sağlık Uygulama Tebliği

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Kurum Mali Tablolarındaki Stok Kayıtlarının Taşınır Kayıt Sistemindeki Kayıtlarla Doğrulanamaması

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Hastane Bilgi Yönetim Sisteminin İhtiyaç Planlamasına Uygun Veri Üretememesi ve Hastane Eczanesine Ait İlaçların Kaydı ve Kullanımında Taşınır Mal Yönetmeliği Hükümlerine Uyulmaması

2. Konusu Aynı Olan Bazı Mal ve Hizmet Alımı İşlerinin Parçalara Bölünerek Alınması ve Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Olmadan %10'luk Limitin Aşılması

3. Özel Oda Ücretlerinin Sağlık Uygulama Tebliğine Aykırı Olarak Belirlenmesi

4. Döner Sermaye İşletmesinde Usul ve Esaslara Uygun Ön Mali Kontrol İşlemlerinin Yapılmaması

5. Araştırma ve Uygulama Hastanesinin Mali Yapısının Sürdürülebilir Olmaması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, döner sermaye kapsamına giren faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Döner sermaye" başlıklı 58'inci maddesinin (a) bendinin birinci fıkrasına istinaden kurulmuştur. Daha sonra İşletme, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 14'üncü ve 58'inci maddelerine dayanılarak Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği 2000 yılında yürürlüğe konulmuştur.

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün faaliyet alanı aşağıdaki gibidir:

a) Yükseköğretim kurumları dışındaki kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerce talep edilecek konularda; bilimsel görüş vermek, proje, araştırma ve benzeri hizmetler yapmak, kurs, seminer v.b. düzenlemek,

b) İthalat ve ihracatta gümrük tarifelerine tabi maddelerin kimyasal tahlil ve tespit vs. gibi işlerin; plan, proje ve benzeri hizmetleri yapmak ve bunlara ilişkin kurslar açmak, danışmanlık hizmetleri yapmak,

c) Faaliyet alanlarıyla sınırlı olarak iş ve hizmet üretmek, elde edilen ürünlerin Rektörlük izni alınmak şartıyla pazarlanması ve satılması için satış ve teşhir yerleri açmak,

d) Ziraat Fakültesine bağlı uygulama alanlarında; hayvancılık, buğday ve yem bitkisi ekimi, bağ, zeytin ve meyve bahçesi yetiştiriciliği, çiçek serası ve kültür mantarı üretim ve işletmeciliği faaliyetlerine katılmak ve ürünlerin pazarlamasını yapmak,

e) Süt ürünlerinin imalatı ve pazarlamasını yapmak,

f) Her türlü baskı ve yayım hizmetlerini yerine getirmek.

g) Klinikler, poliklinikler, ameliyathaneler, laboratuvar ve mahallinde yapılacak her çeşit muayene, tetkik, tahlil, tedavi, ameliyat, her türlü sağlık hizmetleri ile yataklı ve yataksız sabit ve geçici kuruluşları işletmek." faaliyet alanlarıdır.

www.balioglu.net

1.2.Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü, 20.04.2000 tarih ve 24026 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan yönetmelikle, 2547 Sayılı Kanunun 58'inci maddesine göre kurulmuş olup bağlı 13 birim bulunmaktadır. Döner sermaye işlemleri Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü ve Döner Sermaye Saymanlık Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü ve Bağlı Birimlerde (Hastane hariç);. Söz konusu maaş ödemesi yapılan 4/D'li 9 Adet İşçi (Tarımsal Uygulama ve Araştırma merkezinde) görev yapmaktadır.

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Döner Sermaye İşletmesinde; Memur 32 kişi, 4/D İşçi 575 kişi görev yapmakta ve personelin tamamı merkezde çalışmaktadır.

www.balioglu.net

1.3. Mali Yapı

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 15'inci maddesine göre: Döner Sermaye İşletmelerinin saymanlık hizmetleri Hazine ve Maliye Bakanlığınca kurulacak döner sermaye saymanlıklarınca yürütülür.

Mali ve Muhasebe işlemleri yine aynı Bakanlıkça yürütülür. Üniversite bütçesinin hazırlanması sırasında ödeneklerin tahsisi, sınırlandırılması ve iptal edilmesi hususunda tam yetkilidir. Bütçenin uygulanması sırasında ödeneklerin serbest bırakılması, ödenek aktarımı ve ödeneğin iptal edilmesi hususlarında kurum üzerinde etkisi bulunmaktadır.

2019 yılı bilançosunda sermayesi 1.786,37 TL olup, toplam aktif büyüklüğü 50.610.315,31 TL'dir. Döner sermaye gelir toplamı 175.838.923,26 TL, gider toplamı 193.871.129,93 TL olup, gelir tablosunda yılsonu itibariyle tahakkuk eden zarar toplamı 18.032.206,67 TL'dir.

Döner Sermaye İşletmesine ait özet mali bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 7: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Harcama Miktarları

Giderin Çeşidi	2019 Yılı Harcama Tutarı
Personel Giderleri	35.691.136,73
Sosyal Güv. Prim Giderleri	5.853.662,94
Mal ve Hizmet Alım ve Diğer Giderler	106.083.949,84
Cari Transferlere Ait Giderler	9.990.651,39
Sermaye Giderleri	0,00
Ek Ödeme Giderler	36.251.729,03
Toplam	193.871.129,93

Tablo 8: Gelirler Uygulama Sonuçları

	2019
Net Satışlar Hesabı	174.662.951,37
Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir Ve Karlar	1.175.971,89
Olağan Dışı Gelir Ve Karlar	0,00
Toplam	175.838.923,26

www.balioglu.net

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü muhasebe kayıtlarını 01.05.2007 tarih ve 26509 sayılı Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre tutmaktadır. Muhasebeleştirme ve raporlama işlemleri, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yönetilen Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi (DMİS) üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bu defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Geçici ve kesin mizan.

- Bilanço,
- Gelir Tablosu,
- Birleştirilmiş Veriler Defteri,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

www.balioglu.net

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve

doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

www.balioglu.net

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Kurum Mali Tablolarındaki Stok Kayıtlarının Taşınır Kayıt Sistemindeki Kayıtlarla Doğrulanamaması

Döner Sermaye İşletmesi mali tablolarındaki stok kayıtlarının, kurumun fiilen kullandığı taşınır kayıt sistemindeki kayıtlarla birbirini tutmadığı tespit edilmiştir.

Üniversite Hastanesinde sağlık hizmetlerinde kullanılan ilaç ve farmakolojik ürünler başta olmak üzere, medikal malzemeler ve diğer tüm taşınır hareketleri ENLİL Hastane Bilgi Yönetim Sistemi (HBYS) üzerinden izlenmekte, tüm depolardaki taşınırlar bu sistemde görülmekte, malzemelerin fiyat ve miktarlarıyla, ihtiyaç ve stok fazlası miktarlarına ulaşılabilmektedir. Hastanede stok hareketleri ve taşınır işlem fişlerinin kesilmesi fiilen, hastane bilgi yönetim sistemlerinin stok hareketlerine ilişkin modülleri üzerinden yürütülmekle beraber, muhasebe kayıtları DMİS sisteminde oluşturulup kurum mali tabloları bu sistemden çıkması sebebiyle, muhasebe kayıtlarının hastane bilgi yönetim sistemi verileri ile uyumlu olması, gerek dönem içinde gerekse dönem sonunda hastane kayıtlarıyla saymanlık kayıtlarının birbirini teyit etmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

Kurumun taşınır kayıtları incelenirken Hastanenin 31.12.2019 tarihi itibariyle taşınır kayıtları istenmiş ve Hastane Bilgi Yönetim Sistemi üzerinden alınan liste tarafımıza sunulmuştur. Söz konusu listeye bakıldığında yılsonu itibariyle 14.947.851,00 TL tutarında 150 grubu malzeme olduğu anlaşılmıştır. Ancak hastane mali tablolarına bakıldığında 13.023.319,92 TL tutarında malzeme olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, 150 no'lu İlk Madde ve Malzeme hesap kodlarında izlenen taşınırların, mali tablo ve hastane bilgi sisteminde kayıtlı tutarları birbirini tutmamaktadır. Hastane Bilgi Sisteminde kayıtlı olan ancak kurum mali tablolarında görünmeyen toplamda 1.924.531,10 TL tutarında malzeme olduğu görülmektedir. Kurumun stok hareketlerinin takip edildiği verilerinin gerçek-fiili durumu yansıtması beklendiğinden, kurum varlıklarının mali tablolarda hatalı gösterildiği değerlendirilmektedir.

5018 sayılı Kanun'un "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesi uyarınca, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların; kaynakların etkili, ekonomik, kullanımından sorumlulukları olduğu gibi bunların tam ve doğru şekilde muhasebeleştirilmesinden ve raporlanmasından dolayı da sorumlulukları bulunmaktadır.

Stok hareketlerine ilişkin hesap verme sorumluluğunun sağlanabilmesi için kurum mali tablolarındaki stok kayıtlarının, taşınır işlemlerinin kayıt ve takibinin yapıldığı, taşınır kesin hesabının çıktığı kayıtların bir birini teyit etmesi ve dönem sonu envanter çalışmalarının

yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Hastane Bilgi Yönetim Sisteminin İhtiyaç Planlamasına Uygun Veri Üretememesi ve Hastane Eczanesine Ait İlaçların Kaydı ve Kullanımında Taşınır Mal Yönetmeliği Hükümlerine Uyulmaması

Hastanenin eczane ilaç stok yönetiminin ENLİL HBYS sistemi üzerinden takip edilmekle birlikte, kullanılmakta olan kayıt ve takip sisteminin ihtiyaç planlamasında aksaklıklara neden olduğu ve Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine uyulmadığı tespit edilmiştir.

- Bazı malzemelerde; olan malzeme sayısından fazla çıkış yapılarak eksi miktarlara düştüğü, eczane deposundan alınan stok listelerine diğer malzemelerin karıştığı, sistemde birim bazında ilaç düşümlerinde diğer birimlere farklı miktarda yansımaların olduğu, doz olarak düşülmesi gereken bazı ilaçların adet olarak düşüldüğü, sistem güncellemesi yapıldığında ilaç stok kartlarında bazı bilgilerin silindiği ve bu durumun ilaç giriş çıkışlarında hatalara denen olduğu, sonuç olarak kullanılan programın ihtiyaç planlamasına imkân vermediği için ilaç ihtiyacı belirlenirken tüm sayımların tekrar manuel yapıldığı,

- Kullanıma verilen ilaçlardan herhangi bir nedenle (taburcu, ölüm, tedaviyi reddetme) iade edilenler için Taşınır İşlem Fişi düzenlenmediği,

- Kullanıma verilen ilaçlardan servisler tarafından teslim alınmamış ilaçların sistemden düşüldüğü için daha sonra sayım fazlası olarak görüldüğü ancak bunlarında sisteme sayım fazlası olarak girilmediği,

- Devir teslimlerde sayımların fiilen yapılmayarak sistem üzerinden yapıldığı ve yeterli personel olmadığı için ilaç taşınır işlemlerinin Eczacılar tarafından yapıldığı,

- Servislerden talep edilen ilaçlar için taşınır istek belgesi düzenlenmediği, Servisler tarafından HBYS üzerinden verilen sipariş teslimi esnasında Taşınır İşlem Fişi düzenlenmeyerek bu servislere yapılan teslimler için 3 aylık toplu olarak Taşınır İşlem Fişi düzenlendiği görülmüştür.

Sonuç olarak Hastane Bilgi Yönetim Sisteminin ihtiyaç planlamasına veri üretecek,

www.balioglu.net

analiz yapma imkânı sağlayacak ve DMİS programı ile uyumlu çalışacak hale getirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 2: Konusu Aynı Olan Bazı Mal ve Hizmet Alımı İşlerinin Parçalara Bölünerek Alınması ve Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Olmadan %10'luk Limitin Aşılması

Konusu aynı olan, aynı tarihlerde ve aynı firmalardan temin edilen ilaç ve tıbbi malzeme alımı işlerinin 4734 sayılı Kanunun 22-d maddesinden faydalanmak amacıyla parçalara bölündüğü, aynı tarihlerde aynı firmalardan limiti aşan birçok alımın olduğu, ayrıca toplam alımlarının %66 sının Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22'nci maddeleri kapsamında yapıldığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde de; İdarelerin, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu oldukları, Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemeyeceği, Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemeyeceği, Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulleri olduğu, diğer ihale usullerinin Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabileceği, hususları hüküm altına alınmıştır. Kanunun 62'nci maddesinin (ı) bendinde "*Bu Kanunun 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.*" hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemede doğrudan temin yöntemi ile alımların süreklilik kazandığı ve Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerine göre yapılan harcamaların yıllık toplamının toplam alımların %66 sını geçtiğinin bununla ilgili Kamu İhale Kurulundan herhangi bir görüş alınmadığı görülmüştür. Kurum yetkilileri konuyla ilgili olarak Hastane mali durumunun iyi olmaması nedeniyle ödemelerin geç yapıldığı ve firmaların ihalelere girmediğini şifahen belirtmiş olsa da yapılan doğrudan temin alımları incelendiğinde aynı ay içerisinde aynı firmadan limitin çok üzerinde mal alımları yapıldığı anlaşılmıştır.

2019 yılında alımı yapılan toplam 79.932.647,00 TL tutarındaki malzemenin

www.balioglu.net

15.760.121,00 TL si 22-d maddesine göre yapılmış, örneğin bir firmadan 755.825,00 TL, başka bir firmadan 695.491,00TL, diğer bir firmadan 793.207,00 TL tutarında aynı nitelikteki malzemeler alınmıştır. 37.358.115,00 TL tutarındaki malzeme ise Kanun'un 22-f maddesine göre yapılmış ve benzer uygulamalar devam etmiştir. Firmalara yapılan ödemelerde ise tahakkuk sırasına tam olarak uyulmamış ve eski tarihlerde alınan malzemelerin bedeli ödenmeden yeni alınan malzemelerin bedelleri ödenmiştir.

İhtiyaçların uygun şartlarla karşılanması, alımlarda rekabetin sağlanması ve kaynakların verimli kullanılması amacıyla Kamu İhale Kanunu'nun koymuş olduğu ilkelere göre hareket edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 3: Özel Oda Ücretlerinin Sağlık Uygulama Tebliğine Aykırı Olarak Belirlenmesi

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesinde yatarak tedavi gören hastalardan alınan özel oda ücretinin Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğine uygun olarak belirlenmediği tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinin "1.9.4. Otelcilik Hizmetlerinde İlave Ücret Uygulaması" başlıklı maddesinde; "*(1) Sözleşmeli/protokollü sağlık kurumları, asgari banyo, TV ve telefon bulunan; 2 yataklı odalarda sundukları otelcilik hizmetleri için SUT eki EK-2/B Listesinde 510.010 kod ile yer alan "Standart yatak tarifesi" işlem bedelinin 1,5 katını, tek yataklı odalarda ise 3 katını geçmemek üzere kişilerden ilave ücret alabilir. Günübirlik tedavi kapsamındaki işlemler sırasında verilen otelcilik hizmeti için ise en fazla SUT eki EK-2/B Listesinde yer alan "Gündüz yatak tarifesi" işlem bedelinin 3 katına kadar ilave ücret alınabilir. SUT eki EK- 1/C Listesinde yer alan istisnai sağlık hizmetlerinde otelcilik hizmetleri için ayrıca ilave ücret uygulanmaz.*" denilmektedir.

Sağlık Uygulama Tebliğine göre; standart yatak tarifesi 50,59 TL olup 2 yataklı odalar için 75,89 TL, tek yataklı odalar için ise 151,77 TL'ye kadar kişilerden ilave ücret alınabilir. Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi tarafından özel odalarda kalanlardan alınacak ilave ücret 2019 yılında tek kişilik özel odalar için 100,00 TL, süit odalar için 150,00 TL olarak uygulanmaktadır. Ayrıca Hastane tarafından belirlenen bu ücretlerde Üniversite bünyesindeki tüm personel ve emekli personele, il müdürlerine, diğer tüm hekimlere % 50 indirimli, Hastane kadrolu personeli ile birinci derece yakınlarına ücretsiz olarak ve Karar eki A grubu protokol listesinde yer alan kişilere ücretsiz olarak uygulanmasına karar verilmiştir.

Tebliğ ile kurumlara, belirlenen sınırlamalar içerisinde ilave özel oda ücreti tespit etme yetkisi verilmekte ve fakat bu ücretin kimlerden alınacağı veya kimlere ne kadar indirim yapılacağı konusunda herhangi bir belirleme yetkisi verilmemektedir. Bir başka deyişle "otelcilik hizmetlerinde ilave ücret" konusunda kişiler için bir muafiyet getirilmemiştir. Ayrıca 10.01.2019 tarih ve 30651 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 2019/1 sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'de yer alan hükümlere göre de tüm kamu personeline aynı oranda indirim uygulanması gerekmektedir. Dolayısıyla konuya sadece otel hizmeti kapsamında bakıldığında dahi herhangi bir kamu kurumunun kendi personeline özel indirim yapma yetkisi bulunmamaktadır. Bu kapsamda üniversite tarafından belirlenen ilave özel oda ücretlerinin herhangi bir indirim ya da muafiyet getirilmeden herkesten alınması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 4: Döner Sermaye İşletmesinde Usul ve Esaslara Uygun Ön Mali Kontrol İşlemlerinin Yapılmaması

www.balioglu.net

Üniversite Döner Sermaye İşletmesinde; herhangi bir iç kontrol biriminin olmadığı, harcama öncesi ön mali kontrolün yapılması için mali hizmetler biriminin kurulmadığı ve ön mali kontrole tabi tutulması gereken ihale dokümanlarının ön mali kontrole tabi tutulmadığı tespit edilmiştir.

10.12.2003 tarih ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 55, 56, 57 ve 58'inci maddelerine dayanılarak hazırlanan İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; "*Bu Usul ve Esasların amacı, düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç olmak üzere, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde iç kontrol ve ön malî kontrol faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin ilke, iş, işlem ve süreçleri belirlemektir.*" denilmektedir. Kapsam maddesinden de anlaşılacağı üzere genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden olan Döner Sermaye İşletmeleri de ön mali kontrol yapacak kurumlar arasında kabul edilmektedir.

Esaslarda malî hizmetler birimi "*Kamu idarelerinde 5018 sayılı Kanunun 60'ıncı maddesinde belirtilen görevleri yürüten birimi ifade eder*" denilmektedir. İç kontrole ilişkin yetki ve sorumlulukların belirlendiği Esasların 8'inci Maddesinde; "*Üst yöneticiler, iç kontrol sisteminin kurulması ve gözetilmesinden, harcama yetkilileri ise görev ve yetki alanları çerçevesinde, idari ve malî karar ve işlemlere ilişkin olarak iç kontrolün işleyişinden sorumludur. İdarelerin malî hizmetler birimi, iç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapar ve ön malî kontrol faaliyetini*

yürütür..." ifadesi yer almaktadır. Esasların "Ön malî kontrolün kapsamı" başlıklı 10'uncu maddesinde; "*Ön malî kontrol görevi, idarelerin yönetim sorumluluğu çerçevesinde, harcama birimleri ve malî hizmetler birimi tarafından yerine getirilir....*" denilmektedir.

Yapılan incelemede Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinde; herhangi bir iç kontrol biriminin kurulu olmadığı, harcama öncesi ön mali kontrolün yapılması için mali hizmetler biriminin kurulmadığı, ön mali kontrole tabi tutulması gereken ihale dokümanlarının ön mali kontrole tabi tutulmadığı için dosyalarda ön mali kontrole ilişkin herhangi bir görüş yazısının yer almadığı görülmüştür.

5018 Sayılı Kanun'a ve İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak Döner Sermaye İşletmesinde ön mali kontrol işlemlerinin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 5: Araştırma ve Uygulama Hastanesinin Mali Yapısının Sürdürülebilir Olmaması

www.balioglu.net

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Uygulama Hastanesi Döner Sermaye İşletmesinin mali yapısı incelendiğinde; genel olarak gelirlerinin giderlerini karşılayamadığı, kurumun son yıllarda sürekli zarar ettiği ve bu mali durumun sürdürülebilir olmadığı tespit edilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesinin (a) bendine göre Yükseköğretim kurumlarında üniversite yönetim kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile döner sermaye işletmesi kurulabilir. Kurulacak döner sermaye işletmesinin başlangıç sermayesine, ilgili yükseköğretim kurumu bütçesinde bu amaç için ödenek öngörülmek şartıyla katkı sağlanabilir. Döner sermaye işletmesinin gelirleri, işletme adına yapılan mal ve hizmet satışları ile diğer gelirlerden oluşur. 2547 sayılı kanunun 58'inci maddesinin (i) bendine göre ise döner sermaye işletmesi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde, kaynakların ekonomik, verimli ve tasarruflu kullanılması esastır ve yapılacak olan ödemelerde gelir-gider dengesinin gözetilmesi zorunludur.

Yapılan incelemede Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Döner Sermaye İşletmesinin yıllar itibari ile zarar ettiği, 2019 yılsonu itibariyle kişi ve firmalara olan borçlar, personele ve kamu kurumlarına olan borçlardan oluşan kısa vadeli toplam yükümlülükleri 128.020.540,22 TL olmasına karşılık işletmenin tüm varlıklarını oluşturan toplam aktifleri 48.236.022,53 TL olduğu görülmüştür. İşletmenin vadesi bir yılın

altında olan toplam borçları, İşletmenin kasa, banka, alacaklar, stoklar, duran varlıklar vb. oluşan toplam varlıklarının yaklaşık 2,5 katıdır.

İşletmenin mal ve hizmet tedarik ettiği kişi ve firmalara olan borçların vadesi ortalama 2 ile 3 yıl arasında değişmektedir. İşletme nakit yetersizliği dolayısıyla 2016 yılından kalan borçlarını halen ödemekte olup, aldığı malların bedeli makul sürede ödenmediğinden mal tedarikçileri bu ödeme süresini göz önünde bulundurarak piyasa fiyatlarının üstünde teklifler vermektedirler. İşletmenin faaliyetleri artıkça daha çok mal ve hizmete ihtiyaç duymakta yukarıda anlatılan nedenle mal ve hizmetlerin birim maliyetleri yüksek olduğundan İşletme giderlerinin daha da artmasına neden olmaktadır.

Aşağıdaki tabloda Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Uygulama Hastanesi İşletmesi'nin son dört yıla ilişkin toplam geliri, gideri ve zararı gösterilmektedir.

Yıllar	Toplam Gelir	Toplam Gider	Kar / Zarar
2016	87.235.978,94	104.623.993,88	-7.451.910,24
2017	105.233.159,56	125.833.315,67	1.652.514,30
2018	127.369.623,98	152.587.571,45	-35.384.454,96
2019	173.818.507,65	191.778.874,09	-18.158.412,82

www.balioglu.net

Yapılan incelemede, İşletmenin sürekli zarar etmesinde bir takım yapısal sorunların rol oynadığı tespit edilmiştir.

A) Hastane İşletme Maliyetinde Yıllar İtibariyle Artış Olmasına Karşılık Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) Ekinde Yer Alan Birim Fiyatların Değişmemesi

Kamu Kurum ve kuruluşlara ait hastanelerin ürettiği sağlık hizmetinin ana alıcısı Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) olup, SGK söz konusu sağlık hizmetlerini SUT ekinde yer alan fiyatları esas alınarak fiyatlamakta ve ödemelerini bu fiyatları esas alarak gerçekleştirmektedir. Sağlık hizmeti kapsamında yapılan tedavi, tetkik, tahlil, cerrahi müdahale vb. birim maliyetleri yıllar itibariyle sürekli artış gösterirken SUT fiyatlarında 2008 yılından bu yana esaslı bir güncelleme yapılmamıştır.

Üniversitelerin üçüncü basamak sağlık merkezleri olması, buraya gelen hastaların

genellikle ağır ve/veya kapsamlı araştırma yapılması gereken türden olması nedeniyle SUT fiyatlarının artmamasından diğer kamu hastanelerine göre daha fazla etkilenmesine neden olmaktadır. Ayrıca, ülkemizin ilaç, tıbbı cihaz ve sarf malzemelerinde dışa bağımlı olması dolayısıyla enflasyon ve döviz kurundaki artışlar hasta bakım maliyetlerini de aynı oranda artırmaktadır.

SUT fiyatlarında artış yapılmaması hem Tıp Fakültesi Araştırma Uygulama Hastanesi Döner Sermayesinin hem de ülke genelindeki tüm sağlık kuruluşlarının artan maliyetleri karşısında zarar etmesine yol açan önemli faktörlerden birisi olduğu tespit edilmiştir.

B) İşletmenin Tüm Mal ve Hizmet Alımları İçin Katma Değer Vergisi Ödemesine Karşılık SUT Fiyatları Üzerinden Katma Değer Vergisi Hesaplanmaması

Hastane İşletmesi'nin ürettiği sağlık hizmetleri için Sağlık Uygulama Tebliği'nde belirlenen bedeller için Sosyal Güvenlik Kurumuna fatura edilen bedeller üzerinden 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunun 17'inci maddesi gereği katma değer vergisi hesaplanmamaktadır. Ancak mal ve hizmet alımları için çeşitli oranlarda katma değer vergisi ödemesi yapılmaktadır. Yapılan incelemelerde mal ve hizmet alımları için hizmet sunucularına ve mal tedarikçilerine ödenen tutarlara ait katma değer vergisi tutarlarının indirim konusu yapılmadığı, doğrudan mal veya hizmetin maliyetine eklenmek suretiyle muhasebeleştirildiği görülmüştür. Üretilen sağlık hizmetleri bedelleri üzerinden katma değer vergisi hesaplanmaması dolayısıyla aldığı mal ve hizmetler için ödediği katma değer vergisini indirim konusu yapamaması İşletmenin aldığı mal ve hizmetlerin maliyetlerini alınan mal veya hizmetin türüne göre %1, %8 veya %18 oranında yükselmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda yüklenilen katma değer vergisinden indirim konusu yapılamayanların iadesine yönelik bir mekanizmanın geliştirilmesi gerekmektedir.

C) Personel Giderlerinin Yüksek Olması

Hastane İşletmesi personel ödeme kalemleri, akademik ve idari personele yapılan sabit, performans, nöbet ve özel muayene ücretleri ödemeleri, sözleşmeli olarak istihdam edilen sağlık personelinin ücreti ödemeleri ve hastanenin temizlik, güvenlik, bilgi işlem vb. işler için yapılan taşeron işçi hizmet alımları ödemelerinden oluşmaktadır. Söz konusu işçilerin kadroya geçmesiyle bu kapsamdaki ücret ödemeleri 4-D sürekli işçi ödemelerinin içerisinde yer almaktadır. Bu ödemeler hastanenin toplam gideri için önemli bir yekûn tutmaktadır

www.balioglu.net

Yıl	Sabit, Performans, Nöbet, Özel Muayene, Sözleşmeli Personel Ödemeleri	4-DSürekli İşçi Ödemeler	Toplam Personel Ödemesi	Toplam Gelir	Personel Gideri Toplam Gelir Oranı
2017	30.350.631,64	25.741.192,49	56.091.824,13	105.233.159,56	53%
2018	35.157.576,72	30.188.466,72	65.346.043,44	127.369.623,98	51%
2019	44.511.069,08	28.568.739,73	73.079.808,81	173.818.507,65	42%

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere toplam personel giderleri Kurumun toplam gelirlerinin yaklaşık yüzde yüzde atmışı civarında bir yer tutmaktadır. Özellikle 2018 yılında asgari ücretteki yüksek artış personel giderlerinin sıçramasına neden olmuştur.

	2017	2018	2019
Ek Ödeme	25.473.383,77	28.671.911,02	35.077.432,87
Hazine BAP	5.805.020,29	7.107.621,00	9.658.370,65
Personel	5.129.747,13	19.899.013,23	29.821.244,90
SGK	291.801,04	5.774.025,28	8.181.131,04
Toplam	36.699.952,23	61.452.570,53	82.738.179,46

www.balioglu.net

Yukarıdaki tabloya bakılıldığında Hastane her yıl yüksek tutarlarda zarar etmesine rağmen personele ödenen katkı paylarında artış olmaktadır. Aslında personele ödenen katkı paylarının çıkış amacı İşletmenin karının o işte görevli peronele dağıtılmasıdır ancak çeşitli sebeplerden dolayı İşletme zarar etmesine rağmen her yıl katkı payı artarak devam etmekte ve bu katkı paylarının düşürülmesine ilişkin olarak mevzuatın vermiş olduğu yetki Yürütme Kurulu tarafından kullanılmamaktadır. Personel giderlerinin Kurumun toplam gelirinin yarısından fazla olması Kurumun yönetim esnekliğini ve mali sürdürülebilirliğini zorlaştırmaktadır. Bu nedenle bu giderlerin oransal olarak azaltılmasına yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir.

D) Kurumun Gelirlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Aşırı Bağımlı Oluşu ve Sosyal Güvenlik Kurumuna Fatura Edilen Hizmetlerden Yapılan Kesintiler

Araştırma Uygulama Hastanesi İşletmesi gelirleri özel muayene gelirleri dışında yaklaşık olarak tamamı SGK'dan elde edilmektedir. Sağlık sektöründe ve özellikle kamu kurumlarında sağlık hizmetlerinin ana hizmet alıcısının SGK olması ve SGK'nın bu hizmet

alımındaki belirleyici konumu kurumların SGK kesintilerine olan hassasiyetlerini artırmıştır. Aşağıda yer alan tabloda Hastane İşletmesinin 2015-2018 yılları arasındaki SGK'ya yapmış oldukları faturalardan yapılan kesintilerin miktarı yer almaktadır. Buna göre 2016-2019 yılları arasında SGK, Hastane İşletmesinin yapmış faturalandırmalarından toplam 39.388.153,97 TL'yi yapılan işlemin mükerrer olması veya uygun bulmaması nedeniyle kesmiş olduğu görülmektedir.

Yıl	**SGK Kesilen Fatura Toplam Tutar**	**SGK Yapılan Ödeme**	**Fark Tutarı**
2016	58.909.509,60	57.753.869,05	1.155.640,55
2017	84.354.736,18	65.658.670,13	18.696.066,05
2018	107.387.595,98	94.455.009,03	12.932.586,95
2019	125.757.362,55	119.153.502,13	6.603.860,42
Toplam	376.409.204,31	337.021.050,34	39.388.153,97

www.balioglu.net

SGK kesintilerinin sebeplerine bakıldığında sağlık giderleri çok yüksek boyutlara çıkması nedeniyle sağlık hizmetlerini paket program şeklinde almaya başlamasının etkili olduğu görülmektedir. SGK fatura incelemeleri sırasında aynı sağlık hizmetinin paket program içinde zaten olduğu gerekçesiyle kurumun ek fatura düzenlediği durumları ödememekte ve fatura tutarı üzerinden genelleme yaparak söz konusu kesintiyi yapmaktadır.

Tıp Fakültesi Araştırma Uygulama Hastanesi İşletmesinin SGK gelirlerine bağımlılığının yüksek olması nedeniyle yapılan kesintilerden olumsuz yönde etkilendiği, kurumun son 4 yıl içinde 39,38 milyon TL gelir kaybına uğradığı görülmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı ile yapılan Global Bütçe anlaşmasıyla ödemelerde nispeten bir düzelme başlamış olup, özellikle temin edemediği ilaçlardan dolayı aylık 500.000 TL' ye yakın kaybı 2018 yılında sıfırlamış ve Hastane sadece ilaçtan dolayı aylık ortalama %6,5 kaybı önlemiştir.

Döner Sermaye İşletmesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla, yukarıda belirtilen sorunların çözülmesine yönelik ilgili kuruluşlar nezdinde gerekli girişimlerin yapılması, İşletme bünyesinde oluşan sorunlara yönelik ise çözüm üretilerek işletmenin zarar etmesini engelleyici tedbirlerin alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

7. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesabının Giderleştirilmemesi	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	
Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklardan % 100 Amortisman Ayrılmaması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	

www.balioglu.net